

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΑΤΥΡΙΚΗ

ΣΠΙΖΑΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ ΜΟΝΟΝ · Εν · Αθήναις φρ. 15 — · Εν δι ταξιδιώπαρ. φρ. 16 — · Εν τῷ ξένω. φρ. 20.

Β. ΓΑΒΡΙΑΙΔΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΛΕΚΑΤΣΑΣ-ΧΑΜΛΕΤ.

Συμπέρασμα τῆς θεατρικῆς ἐσπερίδος τῆς Πέμπτης εἰς τὰ αὐλόπιστα εἶναι ότι ἀπὸ τούδε δυνάμεθα καὶ ἡμεῖς νὰ λέγωμεν: «Ἐχομεν τὸν ἥθοποιόν μας».

★

·Υψίστη τέχνη ἡ ἥθοποιά! ·Υψηλοτέρα ἀκόμα δύναμις ἡ κατοχὴ τῆς τέχνης αὐτῆς! Τὸ ποίημα, τὸ ἄγαλμα, ὁ πίναξ, ἡ συμφωνία, δημιουργήματα ἀποσπώμενα ἀπὸ τῆς χειρὸς τοῦ ἴνθιστος ἀλλ' ἡ ὑποκριτικὴ δημιουργία τοῦ ἴνθιστος εἰς αὐθεπονον. ·Βγα; ·Οχι! πολλοὺς καὶ ποικίλους. Καὶ ἀν θέλετε, ὅλα αὐτὰ ὅσα ἀπηριθμήσαμεν, τὰ συνενοῖδα; τόσα τέκνα ἀγγελόμορφα εἰς τοὺς βαθεῖς της κόλπους ἡ ἥθοποιά! Βίς τὸν αἴθερα δὲν διαρρέουσιν ἐξ αὐτῆς, δίκην σχημάτων καπνοῦ ἡ νεφῶν, τόσαι στάσεις ἔγαλματώδεις, τοιαῦτα συμπλέγματα γραφικωτάτης προοπτικῆς κ' ἐνότε ἡ φωνὴ τοῦ ὑποκριτοῦ δὲν μεταβάλλεται εἰς βαθεῖαν κλαυθυμρὰν μουσικὴν βαρύτου παιζομένην ἡ βιολίου; Τὶ πρέπει ἔκει ἡ ἥθοποιός, ὅταν ὡς ὁ μυστηριωδέστερος τῶν μαγνητιστῶν συλλέγῃ περὶ ἑαυτὸν τὰ ψυχᾶς τῶν ἀκροατῶν καὶ διὰ μαγικῆς ῥύθδου τὰς κοινίζει ἡ τὰς ἀφυπνίζει, τὰς διεκάθετε πρὸς θρῆνον, ὀργὴν ἡ πάθος, τὰς παραλύει, τὰς ἐκνευρίζει, ἀποβαίνων τῇ ὥρᾳ ἔκεινη βασιλεὺς τῶν ψυχῶν, κυρίαρχος, μονάρχης; ·Η ψυχὴ του ἥφαστοι, τὸ δόποιον δὲν κυβερνᾷ δύναμις τυφλὴ κόσμου ὑποχθονίου, ἀλλὰ πρόνοια καλλιτέχνου μεριμνῶσα καὶ περὶ τῆς λεπτοτέρας πτυχῆς ἡ σκιᾶς, βλέμματος ἡ φθόγγου, κινήσεως; ἡ παραλλαγῆ, ἀποχρώσεως ἡ μεταβολῆς; ἥφαστοι ὅπερ ἐκτινάσσει ἔντι μύδρων καὶ ἀντὶ λάβας λάμψεις μόνον ἡ ἐκλάμψεις ὀνείρων, δραμάτων, στοναχῶν, θέσεων, εἰκόνων, κυριάτων, καταγύδων καὶ γαλήνης. Τὶ μεγαλοπρεπὲς ἀστεροποιεῖτον χρυσόρεφον καὶ ἀνθηρεφές ἀνάκτορον ἡ ψυχὴ τοῦ μεγάλου ἥθοποιοῦ! Εἰσέλθετε ὅσοι ἀντέχετε εἰς τὸ πῦρ, εἰς τὴν μαγιστρίαν, εἰς τὸν ἔρωτα, τὴν καταστροφήν, τὴν παραφροσύνην, τὸ πάθος. Εἰσέλθετε! Τὶ ἔργαστήριον ἀτελεύτητον ὅπου

χίλιαι Χάριτες καὶ χίλιοι Δαίμονες καὶ ἀπειρομέριαι Ἀρμονίαις καὶ ἀπειροτέρημονες Σκιαὶ δουλεύουσιν αἰχμάλωτοι τὸν κύριον τῶν, κατεργαζόμεναι ἐν μιᾷ ὥρᾳ, εἰς στιγμὴν μίαν ὅχι τὸν σόδηρον ἢ τὸν λυχνίτην, ὅχι τὸν ἄργυρον ἢ τὸν χρυσὸν, ἀλλὰ τὸ αἰσθημα, ἀλλὰ τὸ πάθος, ἀλλὰ τὴν πρᾶξιν, ἀλλὰ τὸν νοῦν. ·Ω ψυχὴ τοῦ ἥθοποιοῦ ποικιλόφωνος, ποικιλόμορφος, ἀπειροπαθής, ἥθελον νὰ σὲ ἐγκλείω ἐντὸς τῶν σπλάγχνων μου, διὰ νὰ κυβερνῶ μυρίους κόσμους μὲν μου νεῦμα, ἔνα μου φθόγγον, μίαν φωνήν. Τὸ φανταστικὸν Βασίλειον τῆς Ἀπάτης σου ὦ! εἶναι δυνατώτερον τοῦ ξηροῦ κόσμου τῆς πραγματικότητος καὶ γίνομαι Ἀμλέτος ἐκατὸν φοράς, ἐὰν σὲ εἰχον, μόνον καὶ μόνον ἵνα δύναμαι νὰ πτύσω κατὰ τῶν γραμμῶν κλαυθμηρούσιμῶν τοῦ ἀδελφοῦ Λαέρτου, δ προδότης ἐγὼ ἔραστής, τὴν πρόκλησίν μου μὲ χαῖτην λέοντος ἥνορθωμένην: «Τί θέλεις; Θέλεις νὰ κλαύσω; Νὰ παλαίσω; Νὰ νηστεύσω; Νὰ διαμελισθῶ; Νὰ πίω δέρος; Νὰ φάγω κροκοδείλους; Νὰ συνταφῶ μαζύ της;»

Τὲ ἔρως! Τὲ χιονόπτελος τρυφερότητος περιστερᾶς ἐντὸς κιτρινοφαίου ώμοτητος τίγρεως! πολὰ παράγρων συνοδία ἔνθεων στεφανούντων τὴν δέειαν τοῦ ξέφους αἰχμῆν, τοῦ τραυματίζοντος καρδίαν παρθένου.

I am cruel only to be kind.

·Όλος δ Ἀμλέτος συγκεντροῦται ἐδῶ. «Διὰ τρυφερότητα γίνομαι ώμος.» Τρυφερὸς πρὸς τὸν πατέρα, τὸν ὥραν, τὸν μεγαλόπρεπη, τὸν Ὑπερίωνα, διὰ ἐφόνευσε δηλητηρίας δ μοιχδος, δ Θερσίτης, δ θεῖος! Καὶ τὶ διέπραξεν δ καλλιτέχνης Δεκατσᾶς ἵνα συγκροτήσῃ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς καθημαγμένης ψυχῆς του τὴν ἀνήκουστον μεταξὺ ἐωτος καὶ στοργῆς πρὸς τὸν πατέρα μονομαχίαν, καθ' ἥν ἔκαστος κτύπος ἐλειστρίθε τὴν ψυχήν του εἰς κόνιν σπινθηρίζουσαν καὶ τὴν ἐξέπεμπε φλογερὰν εἰς τὸν αἰθέρα, πυσίκαστα ἐκλύουσαν τὰ σχήματα τῶν ονοῶν καὶ τῶν πτευγισμῶν της. Δὲν θα τὸν λημονήσωμέν ποτε, τὸν ἄγριον, τὸν μαινόμενον, τὸν λίθα, τὸν βορρᾶν, πῶς ὡς Μεφιστοφείλης εχάραττε τοὺς σατανικοὺς τοὺς κύλους πέριξ τῶν παρθενι-

κῶν τῆς Ὀφηλίας ίάσμων καὶ πῶς μετέβαλλε τὸν σκοτεινὸν ὡς "Βρεβον μανδύαν του εἰς πτέρυγας νυκτερίδος διὰ νὰ ζα-
λεῖ διὰ χλωροφορμίου η νὰ ἐγκλείσῃ ἐντὸς νεκρικοῦ ἀε-
ραντλίας κώδωνος τὴν θώαν, τὴν μελωδικὴν ἀκανθυλλίδα,
τὴν Ὀφηλίαν. Βῦγε! Βῦγε! Ὁλίγον ἀκόμη περίβαλε
τὴν καρδίαν σου δορὰν οὐανής, παράπεμπε την εἰς μοναστή-
ριον, λέγε της δτι τὰν ἡγάπας, λέγε της δτι δὲν τὴν ἡγά-
πας, συμβούλευε την νὰ συζευχθῇ παράφρονα, ἀποχαιρέτα
την μὲ τὸ «ὑγίαινε», ἀκόμα μιαν φορὰν «εὐγίαινε», φεῦ-
γε, ἐπανέρχου, καὶ πάλιν αὐγίαινεκαὶ ἐπὶ τέλους ὑψώθητι,
ὑψώθητι, σὺ δ ἀνήρ, η δύναμις, η βία, ως ἀστρα-
πόφθαλμος ἀετὸς ἄνωθεν πτωχῆς φωλεᾶς ἐν η ὡς νεοσσοὺς
ἐφύλαττε τὰ πτωχά της αἰσθημάτα, τάνυε τὴν πτέρυγά
σου δίκην νευρᾶς τόξου ὑπεράνω τῆς χρυσῆς πυρροξάνθου κε-
φαλῆς της, ἔως δτου ταπεινωθῆ, χαμηλώσῃ, καμφθῆ, ρχ-
γισθῇ . . . ἀ! τὴν ἐτελείωσει! . . . ρίψε δλίγον χῶμα εἰς
τὴν διάνοιάν της, ητις καὶ νεκρὰ ως δύων ἥλιος σὲ λούει
εἰς τὰς ἐσχάτας ἀναλαμπὰς τῶν ῥόδων καὶ τῶν κρίνων της.

'Αλλὰ τί; Μετὰ τὴν μεταμόρφωσιν αὐτὴν εἰς θηρίον,
ἴκανδν νὰ τρώγῃ κροκοδελλούς καὶ νὰ μασσᾷ κόρακας, δ
ἡθοποιός μας μεταβαλλόμενος εἰς ἄγγελον θηρνωδοῦντα, ἐξ
ἔκβινων τοὺς δποίους ἀπαντῶμεν ἐπὶ τῶν τάφων δεομένους
ὑπὲρ τῶν ψυχῶν. Τοὺς δύο κόσμους τοῦ θηρίου καὶ τοῦ
ἄγγέλου τοὺς μετήλλαξε ταχύτερον σφενδανιζομένων βολέ-
δῶν καὶ ἔξηγῶν τὸν ποιητὴν δ ὑποκριτής προστίθησιν αὐ-
τὸς ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν σκηνὴν τῆς μετανοίας. 'Η ψυχικὴ
γλυπτικὴ τελεῖ τὸν θρίαμβόν της ὑπὸ ἔρμογλύφου τὸν Λε-
κατσᾶ, καὶ ἡμεῖς κλαίομεν ἀκόμα ἐν ζάλῃ αἰσθημάτων τὴν
Ὀφηλίαν καὶ τὸν Ἀμλέτον, τὸν δύμιον καὶ τὸ θῦμα, τὴν
μάχαιραν καὶ τὸ αἷμα. Θρίαμβος! Θρίαμβος; τῆς τέχνης ἐν
μέσῳ φωνῶν καὶ χειροκροτημάτων ἀποκρυσταλλούμενος εἰς
στεγανὴν ἀνάμνησιν τῆς ποιητικωτέρας τῶν θέσεων.

*

Κόμη ξανθὴ, ξανθοτέρα τοῦ μέλιτος, λεπτὴ, μᾶλλον ως
χνοῦς η ως τρίχωσις, γενειάς νεανίου παρὰ ἀνδρὸς, σῶμα
ὅχι καλλιμελές, Ναρκίσσου η Ἡρακλέους, ἀλλ' εὔστα-
λες καὶ ώσει πού καὶ που ἡροτριώμενον ὑπὸ τῆς ἔσωθεν
βοσκούσης φλογὸς τοῦ πάθους, βάδισμα συμμετρικὸν, κατ'
ἐναλογίας σχεδὸν τονισμένον καὶ πρὸς τοὺς λόγους καὶ
τὰς λέξεις ἀκόμα, βλέψμα εὔμετάβολον, δὲ ἡμερον καὶ μει-
διῶν, δὲ φρικάζον καὶ ἐπιθετικόν, ἐνίστε τὸν ἡμέρον, ἐνίστε
τὸν πόθον, ἀλλὰ πάντοτε τὴν ἀμφιβολίαν, τὸν δισταγ-
μὸν βαρὺ ἐκφράζον, κινήσεις τώρα μὲν συμμετρικαὶ ως ἐκ
πινάκων τοῦ Ραφαήλ ἀντιγραφεῖσαι καὶ τώρα βαθεῖαι ἀπρο-
διόριστοι ως ἀπαυγάσματα τοιχογραφιῶν Κάουλμπαχ, ἡ κε-
φαλὴ πάντοτε εἰς τὸν τόπον της, οἱ μῆς τοῦ προσώπου ὑπὸ
πλήρη τοῦ καλλιτέχνου διάθεσιν, ἀπλούμενοι, συστελθό-
μενοι, στρεβλούμενοι, ἐκτεινόμενοι, η ἔκρρασις χρωματιζο-
μενη, ὠχριῶσα, θερμαινομένη, ἀποψυχομένη, τὰ χείλη
προεκτεινόμενα, συσφιγγόμενα, νῦν μὲν διαγράφοντα σεσηρὸς
μειδίαμα καὶ ἄλλοτε ἀνοιγόμενα εἰς ἔκρηξιν γέλωτος, τὸ
δάκρυ, τὸ μειδίαμα, δ γέλως, δ θρῆνος, καὶ ἡ ωδὴ ἐνίστε
καὶ εἰς αὐτὰ προστιθεμένη η ὡρυγὴ τοῦ ζώου τοῦ πληττο-
μένου εἰς τὴν καρδίαν ἐκπέμποντος τὴν τελευταίαν κραυ-
γὴν, ἡ ἀπὸ τῆς πεζοτέρας φύσεως μετάβασις εἰς τὴν μᾶλ-
λον ἔξαλλον, καὶ ἡ ἀπὸ ἀέρος οἰονει κατασκευὴ στάσεων —
ἴδοι ἐν δλίγοις ἀτελῆς ἀτελεστάτη φωτογραφία τοῦ κ-
λεκατοῦ ὡς ὑποκριτοῦ.

★

Αὐτὸν τὸν ξανθὸν Ἀμλέτον φαντασθῆτε τὸν κατὰ τὴν
Γ' πρᾶξιν εἰς τὴν σκηνὴν τῆς παραστάσεως ἔξηπλωμένον
ἐπὶ προσκεφαλαῖου ως λαγωνικὸν παρὰ τοὺς πόδας τῆς Ὀ-
φηλίας, ἐρωτικὸν δσον παίρνει, μᾶλλον δσον δύναται νὰ
φανῇ, ἀλλὰ κυρίως ἐγεδρεύοντα νὰ λύσῃ ψυχολογικῶς τὸ
αἰνιγμα τοῦ πατρικοῦ θανάτου. Τοιαύτην δρᾶσιν ἔξηπλω-
μένην τίς ἔξ ὑμῶν, πεζοῖς μου θαμῶνες τῶν Ολυμπίων,

Ο ΦΟΒΕΡΟΣ ΑΝΤΕΡΑΣΤΗΣ.

—

(Συνέχ. Κδ. προηγούμενον ἀριθμὸν καὶ τέλος).

II

Εἶς τινα τοῦ Μάλτα-κιδοκ θαλαμίσκον φωτιζόμενον ὑπὸ
λυχνίας ἀναδιδούστος καπνὸν καὶ φλόγα ύποπράσινον ἀντὶ
λαμπρᾶς, τῆς δποίας τὸ ημίφως ἐκράτει τὸ ἐπίλοιπον τοῦ
δωματίου εἰς σκότος, ἐνθα δύως ητο δυνατὸν νὰ διακρίνῃ
τὶς τὰς ἐν τοῖς τοίχοις ἀποτυπώσεις ποικίλων ἐξ ἀκα-
θαρσιῶν καὶ ρύπου σχημάτων καὶ πλεῖστα σημεῖα ἐκ προ-
στριβῆς φωσφόρων, ἔκειτο ἀνθρωπὸς 40 ἑτῶν ηλικίας,
καθήμενος σταυροποδῆτι ἐπὶ στρωμνῆς χρώματος φαιοῦ,
διότι η ἀκαθαρσία καὶ η πολυκαίρα μετήλλαξαν τὸ ἀρχι-
κὸν αὐτῆς χρῶμα. 'Εὰν παρατηρητής τὶς ἐκυπτε πρὸς τὴν
στρωμνὴν θὰ ἔβλεπε διάφορα ζωύφια, μεταξὺ τῶν δποίων
αὶ φθεῖραι κατεῖχον πρωτεύουσαν θέσιν, πηγαίνοερχόμεναι ως
εἰς γωνίαν ἐρημικοῦ δρομίσκου οἱ μύρμηκες ἐργαζόμενοι συ-
νωθοῦνται παρὰ τὴν δπὴν τῆς κατοικίας των. Τρία, τέσ-
σαρα βιβλία ησαν ἐρριμμένα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ καθημέ-
νου ἀνθρώπου, τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ δποίου μόλις διεργά-
ζοντο διὰ τῶν ἀμυδρῶν ἀκτίνων τῆς λυχνίας· μεγαλόσε-

μος η παχὺς ἔφερε τὰ ἐκτουρκισθέντα εύρωπαϊκὰ ἐνδύματα,
δι' ὃν περιβάλλονται οἱ ὑπουργοὶ τοῦ Σουλτάνου, καὶ ἐν
τῷ προσώπῳ αὐτοῦ ἐκτὸς τῆς ὠχρότητος διεγράφοντο ἀλ-
λεπάλληλοι ρυτίδες, σημεῖα πρωτίου γήρατος ἐνεκα περι-
πετιώδους ζωῆς. 'Ο μύσταξ αὐτοῦ εἰς τὸ μέσον καστανὸς
η ὑπόδεινος περὶ τὰ ἄκρα ἐλευκαίνετο· η δὲ κεφαλὴ του
μίγμα τριχῶν λευκῶν, μαύρων καὶ χρυσούσων.

Σιγαλῶς καὶ ἀνευ κρότου ηνοίχθη η θύρα, ἐξ ης πρόκυ-
ψεων δν τι ως φάσμα διοιδισθαῖνον ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ημίφωτος
ἐκείνου.

— Μὴ φοβηθῆς Μίδαατ, ἐψέλλισεν, δλονεύ πρὸς τὸν κα-
θήμενον ἀνθρωπὸν τὰ βήματα φέρον.

‘Ο ἐν τῇ στρωμνῇ ἀνθρωπὸς δστις δὲν ητο ἀλλος η δ
ἄλλοτε πρωθυπουργὸς τῆς Τουρκίας Μίδαατ-πασᾶς, ἀνηγέρθη
καὶ ώστε η φωνὴ ἐκείνη ητο ἀπήχησις φοβερῶν ἀναμνήσεων
παρήγαγεν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Μίδαατ δυσεξήγητον τρό-
μον.

— Βήμαι η Μάρθα, είμαι η Μάρθα,

— 'Η Μάρθα είσαι; σὺ η Μάρθα!

‘Απέναντι ἀλλης ἀπαντήσεως τὸ δίκην φάσματος εἰσελ-
θὸν δν ἀπεκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ πρὸ τῶν δμά-
των τοῦ Μίδαατ παρεστάθη η ξανθόκομος νεανίς, η φέρουσα
τὸ ὄνομα Μάρθα.

Διὰ πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων η Μάρθα δὲν ηδύνατο κακ-

είθισμένοι μὲ τὴν τρισκαιδεκάπτην ἐπὶ καλαμίνων σκελῶν παράστασιν, ἐφαντάζεσθε. Οὐ Αὐλέτος ἐντὸς ὀλίγου θὰ γίνῃ ἔρπετὸν διὰ νὰ κάμη τὴν φοβερὰν ἀνακάλυψιν, καὶ τότε θὰ ἐγερθῇ ἐπὶ τῶν ποδῶν του, καὶ θὰ πληρώσῃ τὸν αἰθέρα μὲ τὸν σατανικὸν ἐκεῖνον γέλωτα, δεστὶς θὰ σᾶς φοβήσῃ καὶ θὰ σᾶς κάμη νὰ στρυμωχθῆτε εἰς τὴν θέσιν σας, φοβούμενοι μήπως δὲ γέλως αὐτὸς διαπεράσῃ καὶ σᾶς ως κρυερὰ ἀκωκὴ σπάθης. Τί γέλως! Μὲ τὴν δύναμιν του θὰ σπρώχην ταχὺς νὰ φεύγῃ τὸν ἀτυχῆ Βασιλέα, ἐνῷ ἐν τῷ δργανισμῷ τοῦ Λεκατσᾶ θὰ συμβῇ ὅλη ἐκεῖνη ἡ ἀνατροπὴ, ητις δὲν γράφεται, ἀλλὰ βλέπεται, ητις δὲν βλέπεται, ἀλλ' ἀπολαμβάνεται.

Τὶ κάμνει; "Βνοὶ τὴν φυσικότητα μὲ τὸν ἴδανισμόν" ἀνδὲν ἀπατώμεθα, αὐτὸς εἶναι τὸ μυστήριον τῆς τέχνης, διπερ δὲ Ιθακήσιος συμπολίτης μας ἐσπούδασεν ἐν τοῖς ἀδύτοις τῶν ἀγγλικῶν Βλευσινίων. Αἰσθάνεσθε δταν τὸν βλέπετε νὰ λαμβάνῃ ἀφελέστατα τὴν χεῖρα τοῦ Ὀρατίου καὶ τοῦ Μαρκέλλου, καὶ νὰ τοὺς ἐρωτᾷ πῶς ἔχουσιν, εἰς ἐξ ὑμῶν ὅτι δρᾶ ἀπαράλλακτα ἐκεῖ ἐπάνω εἰς τὴν σκηνὴν, καὶ τοῦτο ἐντείνει εἰς βαθμὸν ὕψιστον τὴν πιθανότητα, ητις θὰ χρησιμεύσῃ μετὰ ταῦτα ως βάσις τοῦ τραγικοῦ ἐνδιαφέροντος" καὶ ἀπὸ τῆς ἀπλουστάτης στοιχειώδους ἀμίκτου πάσης τέχνης ὑποκρίσεως, ἐν ἡ ἀκριβῶς ἔγκειται ἡ ὑψίστη τέχνη προσποίησις — ὑποδέχεσθε ἄνευ ἐκπλήξεως μερικὰς ὑψηλὰς γότας, αἱ ὅποιαι ὑμᾶς τοὺς ἰδίους, δταν εἰσθε ὀλίγον τοῦ κοινοῦ ἀνθρώπου ἀνώτεροι, διαφεύγουσι· καὶ μετὰ ταῦτα κατακηλεῖσθε, δταν διαχέρη πέριξ ἔστου ὡς ἀνανᾶς ἐν ἀτμοσφαίρᾳ κλειστοῦ θερμοκηπίου, καὶ εἰς τοὺς λόγους καὶ εἰς τὰς κινήσεις καὶ εἰς τὸ βλέμμα καὶ εἰς τὸ βάδισμα τὴν ἀληθινὴν ποίησιν, ητις διπλασιάζει τὴν ποίησιν τοῦ ποιητοῦ, καὶ ως ἔχετε εἰς τὴν Γ' πρᾶξιν θέατρον ἐπὶ θεάτρου, οὗτως ἔχετε εἰς δλας τὰς πράξεις ποίησιν ἐπὶ ποιήσεως.

*

Παρασκευασθῆτε νὰ τὸν ἴδητε εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς μητρός του. Θὰ τὸν ἔναγγυωρίσοτε ἀφοῦ ἔχει μεταβληθῆ εἰς θύελλαν, ὥφετον ἐκάλυψε τὸν πελωρὸν σώματος κυρίαν Πετρέδου, ὁ βραχύσωμος καλλιτέχνης; Προσοχή! Θὰ τὴν στροβιλίσῃ ως σθοῦρον εἰς τὸν βραχίονά του, καὶ ως Άγιος, οστὶς δεσπόζει τῆς τρικυμίας, θὰ ἐκλέξῃ τὸ δεινότερον^ν σημεῖον τῆς θυέλλης, διὰ νὰ προσηλωθῇ πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ φαντάσματος, καὶ παραστήσῃ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν σας φαινόμενον νόσου, καλὸν διὰ μελέτην τῶν ιατρῶν. Καὶ ἀνοίξῃ ἐπὶ τέλους τὸ παραπέτασμα, διποιθεν τοῦ ὅποιου δεξιόφυσε τὸν Πολώνιον καὶ μία στάσις του ἐκεῖ θὰ συμπληρώσῃ τὸν ποιητὴν, καὶ θὰ πληρώσῃ τὸν φόρον τῆς φιλανθρωπίας πρὸς τὸ θῦμα. Διότι δὲ Αὐλέτος εἶναι ἀνθρωπός, ἀλλ' ἀνθρωπός μιᾶς ἴδεας, ἐνδὲς καθήκοντος.

I am cruel only to be kind.

"Αλλη εἰκὼν μᾶς ἐπληγέν ἀνεξάλειπτος, ἡ σκηνὴ τοῦ Νεκροταφείου ὃπου μετὰ τὴν συμπλοκὴν μετὰ τοῦ Λαέρτου, καλῶν ως διὰ πολεμικοῦ προσκλητηρίου ὅλα τὰ ἐν τῇ ψυχῇ του κοιμώμενα δαιμόνια, τὰ ἐκτενάσσει ἐν πρόσει ἐν κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ τῆς Ὀρηλίας. Θέλει νὰ παραστήσῃ τὴν βαθεῖαν τοῦ ποιητοῦ ἴδεαν ὅτι δὲν εἶνε ἐκ τῶν χυδαίων προδοτῶν τοῦ ἐρωτοῦ, ἀλλ' ὅτι καὶ δῆμιος ὃν τῆς Ὀρηλίας ἔχει τὴν δύναμιν νὰ καταπράξῃ μεγαλειτέρας θυσίας ὑπὲρ αὐτῆς, αὐτὸς δὲ προδότης ἐραστὴς, παρὰ τοὺς κλαυθμούς καὶ τὰ δάκρυα τοῦ ἀδελφοῦ Λαέρτου." Ήτο παραφορὰ ἐκείνη τόσον ἀπεριόριστος ἐν τῇ βοῇ της, ως ἀκανόνιστος χωρὶς κοίτης χείμαρρος, ἀλλὰ καὶ τόσον ἐν τῷ ὅλῳ της συμετρικῶς ὑπὸ τῆς τέχνης χρωματισθεῖσα.

Δὲν θὰ σᾶς εἴπωμεν οὔτε λέξιν περὶ τῶν τελευταίων στιγμῶν τοῦ θανάτου του, ἀφοῦ μόνον διὰ τῶν κινήσεων τῶν μυῶν τοῦ προσώπου ὑπεκρίνετο ἐπὶ δύο περίπου λε-

νὰ συγκριθῇ μὲ τὰς καλλονὰς τοῦ χαρεμίου, αἵτινες τωράντι εἶνε ώραῖαι, ἔχουσι τὰ πάντα ἐκτὸς ἐνός... χάριν^ν ἐνῷ θάρατα ητο Χάρις. Αἱ δόλομαυροὶ ἐκεῖνοι δρφοῦς τῶν γυναικῶν τοῦ χαρεμίου ἀντικαθίσταντο εἰς τὸ μέτωπον τῆς Μάρθας ὑπὸ μεταξίνου χνοῦ τόσον ώραίου, τόσον θελκτικοῦ, δποῖον μόνον γραφίς ἐνδὲ Ραφαήλου ἡδύνατο νὰ εὔκονίσῃ. Δὲν εἶχε παρειάς κοκκίνους καὶ λιπώδεις, ὥστε τὰ ἀνδρικὰ χείλη προσκολλώμενα νὰ παράγωσι κρότον δπως πλατύτερον ριπιόμενον εἰς τὴν θάλασσαν, ἀλλὰ εἰς τὰς ὑπὸ ἐλαφροῦ μειδιάματος αὐλακουμένας παρειάς της τὰ χείλη καθηδύνοντο καὶ φρικίασις ἡδονικὴ ἀνετίνασσε τὸ αἷμά σου εἰς τὰς ἀρτηρίας μετὰ δυνάμεως προκαλούσσης νάρκην, ἐνῷ φυσικῶς ἔδει νὰ παραγάγῃ ἔξαψιν. Λευκὴ, λεπτοφυής, ἔχουσα μέσην ως δακτύλιον, ἡδύνατο ν' ἀποτρεπτάνη είκοσαστὴν γενίαν. Ο Μιδαάτ τὴν ἀπήντησε τὸ πρώτον εἰς χορὸν τοῦ πρέσβεως τῆς Ἀγγλίας σίρ 'Ερρίκου Βλλιοτ πρὸ πέντε ἔτῶν^ν δὲ Μιδαάτ ητο ἀκόμη τότε νέος. Αμφότεροι ηγαπήθησαν· δὲ μὲν ἐζήτει Χάριν, δὲ ἐπειδύμει τὴν νωθρότητα ζωγραφουμένην ἐν τῷ σώματι. Ο ἐνεργυητικὸς, δὲ δέκτης Μιδαάτ εἶχε τὴν νωθρότητα, θν ἔχουσιν δλοὶ οἱ Τούρκοι. Οἱ ἔρωτές των κατήντησαν σκανδαλώδεις, πολλὰ ἀρθρά τοῦ Τουρκικοῦ Συντάγματος συνετάχθησαν ὑπὸ τῆς Ἀγγλίδος, διότι η Μάρθα ητο καὶ πεπαιδευμένη. Μιαν ἡμέραν δὲν Σουλτανεύων ἐκάθιτο μετὰ τοῦ Οσμάν πασᾶ εἰς αἴθουσαν,

ητις ἔβλεπε τὸν λεωφόρον τῶν ἀνακτόρων^ν η Μάρθα διέβαινε τὴν στιγμὴν ἔκεινην ἐπὶ ἀνοικτῆς ἀμάξης.

— Νὰ η ἐρωμένη τοῦ Μιδαάτ, εἶπεν δὲ Οσμάν πασᾶς.

— Βάε τοδε γκιουζέλ δίρ, ἀπεκρίθη η Α. Μ.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν δ ἀναξ ἐζήτει ἀπὸ τὸν πρωθυπουργὸν τὴν ἐρωμένην, ὅχι διότι τὴν ἡγάπησεν, ἀλλ' ἐνεκα ἐξαγριθεῖσης σαρκικῆς ἐπιθυμίας· δ Μιδαάτ ἀπεκρίθη αμάλισταν, πλὴν τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν η Μάρθα ητο μακρὰν τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ερως τουρκιστὶ δνομάζεται μεράκ, ἡλλὰ μεράκ δὲν θὰ εἰπῇ ἐρως. Ο Σουλτάνος εἶχε πρὸ τὴν Μάρθαν μεράκ. Ιδοὺ τὰ πάντα.

— Τῷντι εἶσαι η Μάρθα! ἐφέλλισεν δ Μιδαάτ κινῶν τὴν κεραλήν του, καὶ ἴσταμενος ως ἀπολιθωμένος.

— Ναὶ η Μάρθα, ητις ἡλθε νὰ σὲ σώσῃ, διότι τὰ πάντα εἶται διὰ τὴν δραπέτευσιν, η Μάρθα ητις διὰ τοῦ Μάκ-Κάον καὶ Στάνλεϋ θὰ κάμη ἀνω κάτω τὸ Ἀγγλικὸν κοινοβούλιον, η Μάρθα ητις μὲ 5,000 στερλίνας, ηνοιξε τὰς θύρας τῆς φυλακῆς σου. Σπεῦσε νὰ φύγωμεν...

— Οχι δὲ τόσον ταχέως ἀπεκρίθη ἀνθρωπός ἀνοίγων τὴν θύραν εἰς παρεφθαρμένην Γαλλικήν, διότι Γαλλιστὲ συνδιελέγετο καὶ η Μάρθα μετὰ τοῦ Μιδαάτ.

Πρὶν δὲ δώσῃ καιρὸν νὰ συνέλθωσιν ἐκ τῆς τρομερᾶς ἐπελήξεως, εἰς θν ἐρριψεν αὐτοὺς η φωνή του, προσέθηκε στραφεὶς εἰς τὸν ἀκολουθοῦντα αὐτὸν μελανείκονα.

πτὰ δὲ λεκατσᾶς καὶ σᾶς συνεκράτησε ἐν βαρείᾳ διατελοῦντας ὅδύη εἰς τὰς θέσεις σας.

"Οταν εἶχεν ἴδη τὸν κ. Ταβουλάρην ταχέως θυγάκοντα τὸν ἡμέτησεν δὲ λεκατσᾶς τὸν λόγον τῆς ταχύτητος.

"Ο κ. Ταβουλάρης δικαίως εἶπε: διότι σηκόνεται καὶ φεύγει δὲ κόσμος..

"Ἐν τῇ δικαίᾳ ὑπερηφανεῖ τῆς τέχνης του δὲ λεκατσᾶς ἀπήντησεν:

— Θὰ δῆς ὅτι ἔγώ θὰ τοὺς κάμω νὰ μὴ σηκωθοῦν!

Τὸ καθ' ἡμᾶς, τὴν ἐσπέραν τῆς Πέμπτης ἐξεπληρώθησαν τινες τῶν περὶ θεάτρου πόθων μας. 'Αφ' ἡς ἡρχίσαμεν δημοσιογραφοῦντες ἐνταῦθα, μεταξὺ ἄλλων ἀνελάβομεν καὶ τὸν περὶ θεάτρου ἄγωνα, ἀποπειρώμενοι ν' ἀποδεῖξωμεν διτε τὰ ἐννεάμιση δέκατα τῶν 'Βλλήνων ἡθοποιῶν δὲν εἶναι ἡθοποιοί. Δυστυχῶς ἐνταῦθα δῆλοι οἱ ἄγωνες λαμβάνουσι τὴν ἀπόχρωσιν τῶν ἀθλῶν τοῦ Δὸν Κισώτου ἐκλαμβάνοντος τοὺς ἀνεμομύλους ὡς γέγαντας καὶ πλήγτοντος τὸν ἀέρα διὰ τοῦ ξύφους τοῦ πλανοδίου ἱππότου. Διὰ τοῦτο ἀπογοητευθέντες καὶ οὕτε τοὺς ἡθοποιούς κατορθώσαντες νὰ πείσωμεν, ἀλλ' οὕτε τὸ δημόσιον, ἐπαύσαμεν πρὸ πολλοῦ μετ' ἔκεινων μὲν νὰ μὴ γινώμεθα κακοί, αὐτὸ δὲ νὰ τὸ ἐκκωφιζόνωμεν διὰ τῶν αἰσθήσων μεμψιμοτριῶν μας. Περὶ Ἑλληνικοῦ θεάτρου ἡ δὲν ἔγραφομεν οὕτε λέξιν ἡ ἐφιλοξεπαρεῖχον πρὸς δημοσίευσιν. 'Βλατρεύομεν δῆμως μυστικὴν ἐπιθυμίαν διὰ ψηλαφητοῦ τίνος παραδείγματος νὰ δεῖξωμεν εἰς ποὺς συγχρόνους 'Αθηναίους, δημόσιον τε καὶ ἡθοποιούς, τὶ ἔστιν ἡ δραματικὴ τέχνη. Διὰ τοῦτο ἐσκιρτήσαμεν ἐκ χαρᾶς ὅτε ἀνέγνωμεν ἐν ταῖς ἐφημερίαις διτε εἴς τὴν διασήμου Σάρας Βερνάρδης οημεώμενας καὶ αἱ 'Αθηναί. "Ε! Ελέγομεν θὰ ἴδωσι

καὶ οἱ πτωχοὶ 'Αθηναίοι γυναικαὶ διδάσκουσαν ἀπὸ σκηνῆς.
"Ο κ. λεκατσᾶς εὔτυχῶς μᾶς προέλαβεν ἀνέπτυξε προχθὲς θησαυροὺς δραματικῆς τέχνης, ισοδυναμοῦντας πρὸς τὸ θέαμα τῶν μυκηναῖων ἀρχαιοτήτων πρὸ τῶν ἐκπεπληρωμένων δράσεων τῶν ἀδαῶν τῆς ἀρχαίας τέχνης. Διὰ τοῦτο χρύσαν ἡσθάνθημεν χαρὰν ὅταν ἐν τῇ παραστάσει του ἐβλέπομεν τόσον ἀπαράμιλλα διὰ λαμπρᾶς μιμικῆς διακομιδοῦντα τοὺς ἡθοποιούς τῆς ἐποχῆς, εἰς ἣν ἀνάγει τὸ δράμα τοῦ 'Αμλέτου δὲ Σαΐπηρ καὶ δυστυχῶς καὶ τῆς ἡμέτέρας συγχρόνου θεατρικῆς περιόδου.

*

Εἰς τὸν καλλιτέχνην **Νεκόλαον λεκατσᾶν** ἡ μέλουσα Ἑλληνικὴ τέχνη ἀοράτος κατέθεσε προχθὲς ἐπὶ τῆς ξανθῆς του κεφαλῆς ἀμάραντον ἐκ δάφνης στέφανον.

Καλεσάν.

ΑΝΟΗΣΙΑΙΣ

"Εξω σαχλὴ πολιτικὴ, μουρντάρα, συχαμένη,
"Εξω καὶ σὺ, νερόβραστη κατάληψις καὶ κρύα,
"Εξω καὶ ἡ ἐλευθερία ἡ ψωμοζητημένη,
"Εξω καὶ σὺ ἡ 'Ηπειρος καὶ σὺ ἡ Θεσσαλία.
"Εγίνατε ζητήματα γιὰ δῆλους συχαμένα,
Καὶ οὕτε κἄν γιὰ ψέμματα ἀνάβετε κανένα.

— Μεγαλειότατε σᾶς προετοίμασα μίαν ἐκπληξιν. 'Ο φύλαξ ἀξιωματικὸς τοῦ Μάλτα-κιδσκ Νετζήπ-Βενς, κακοῦργος καὶ προδότης, ἀντὶ ἀδρᾶς ἀμοιβῆς ὑπεσχέθη εἰς τὴν γυναικαὶ ταύτην νὰ διευκολύνῃ τὴν δραπέτευσίν των, ταύτην τὴν ἐσπέραν. 'Βερμυστηρεύθη δῆμως τοῦτο εἰς φίλον του τινὰ, δοτὶς βλέπων τὰ συμφέροντα τοῦ κράτους διακινδυνεύοντα, ἥλθε καὶ μοὶ ἀνεκοίνωσε τὰ συμβοτόμενα. Παρακαλῶ, Μεγαλειότατε, μήπως ἡ γυνὴ αὕτη εἶναι ἡ 'Αγγλίς...

— Ναί, 'Οσμάν πασᾶ μου, εἶναι ἔκεινη, ἡ 'Αγγλίς! καὶ ἔρρηξε φωνὴν χαρᾶς.

Δύο ἐκ τῶν ἀνακτορικῶν δρδῶν ὑπείκοντες εἰς βλέμμα τοῦ 'Οσμάν πασᾶ, ἔθηκαν τὴν χεῖρα εἰς τὸ στόμα τῆς Μάρθας, καὶ περιβαλόντες τὴν δοφὺν αὐτῆς, τὴν ἀπήγαγον τρέχοντες.

— Ήλιε τοῦ Κόσμου, ἡ 'Αγγλίς σᾶς περιμένει εἰς τὸ Γιλδίς καὶ δεικνύων περιφρονητικῶς τὸν Μιδάτ, προσέθηκεν δὲ 'Οσμάν:

— Τι λέγει σ' αὐτὰ τὸ Σύνταγμα, Μιδάτ; χα, χα, χασσα.

— Χα, χα, χα, χα, χασσα, ἐγέλασε καὶ δὲ Σουλτάνος. 'Ο Μιδάτ, οὐδὲν ἐκ τῶν γιγνομένων, ἐννοῶν καὶ νομίζων ἔαυτὸν πατέντον ἀπαίστου δνείρου, ἀφῆκε στεναγμὸν ἐκ τῶν σπλάγχνων τῆς καρδίας αὐτοῦ, πίεστων ὡς λιπόθυ-

μάρων φέρουσι βαρυτίμους τάπτητας τῆς Περσίας, ἡ ἀτμοσφαῖρα ἀποτελεῖται ἐξ ἀρωμάτων διακόσμησις δὲ ποικίλη διακρίνει αὐτά. 'Οπόταν δὲ Α. Μ. διαιτάγει ἐντὸς, δύο

μαῦροι ἵστανται πρὸ τῆς θύρας, κρατοῦντες δλοχρύσους λεκάνας καὶ δοχεῖα, εἰς δὲ θέλει πλυθῆ καὶ ἀρωματισθῆ δὲ τῶν βασιλέων βασιλεύς. Οἱ ἀνθρώποι οὗτοι θεωροῦνται ὡς ιεροὶ, καθὸ παριστάμενοι εἰς τὴν ἐπιτέλεσιν γηνῶν ἀναγκῶν ὑπὸ ἀντιπροσώπου τοῦ Μωαμέτη. 'Οπόταν δὲ συμβῇ διατάξεις «ἐπαείρεται τὸ σκέλος ἐκ τῆς δενδροφύτου φάραγγος ἀπώσει βροντὴν», τότε οἱ μαῦροι θεωροῦσι τὸ τοιοῦτον ὡς αἴσιον οἰωνὸν, καὶ πάντες πρὸς αὐτοὺς ὑποκλίνονται περισσότερον, ὡς εὔδοκήσαντος τοῦ Σουλτάνου ν' ἀποπέμψῃ ἐνώπιον αὐτῶν κρότον δμοίον, τοῦ δποίου τὰ ἐντελέστερα μουσικὰ ὄργανα ἀδύνατον νὰ παραγάγωσι καὶ εὐωδίαν πολὺ τῆς τῶν 'Αραβικῶν ἀρωμάτων ὑπερβαίνουσαν. Καὶ ταῦτα οὐχὶ φαντασιώδη, ἀλλ' ἀληθῆ.